

LISTA ABREVIERILOR BIBLIOGRAFICE
(*ABKÜRZUNGEN*)

AAASH — Acta Arh Hung	Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapest, 1, 1951 și urm.
ACMIT	Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice. Secția pentru Transilvania, Cluj, 1, 1926—1929; 3, 19. 30—1931; 4, 1938—1939
ActAnt Sz	Acta Antiqua et Archaeologica, Szeged, 1, 1958 și urm.
ActMuz	Activitatea Muzeelor, Cluj, 1955—1956
ActaArchCarp	Acta Archaeologica Carpathica, Krakow, 1, 1985 și urm.
Acta ArchKob	Acta Archaeologica, Kobenhaven, 1, 1930 și urm.
ActaMN	Acta Musei Napocensis, Cluj, 1, 1964 și urm.
Acta MP	Acta Musei Porolissensis, Zalău, 1, 1977 și urm.
Actes I CEB	Actes du I-er Congrès Européen et Balcanique
Actes VIII CISPP	Actes du VIII-e Congrès International Scientifique de Pre-et Protohistoire, Belgrad
AÉ	Année Epigraphique, Paris
AEM	Archaeologisch — Epigraphische Mitteilungen, Wien, 1, 1877 — 20, 1896
AFB	Aktuelle Fragen der Bandkeramik, Székesfehérvár, 1972
AIYA Cluj	Anuarul Institutului de Istorie (și Arheologie) din Cluj-Napoca, 1, 1958 și urm.
AIYA Iași	Anuarul Institutului de istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” Iași, 1, 1964 urm.
AIIN	Anuarul Institutului de Istorie Națională, Cluj (Sibiu), 1, 1921 — 10, 1945
AISC	Anuarul Institutului de Studii Clasice, Cluj, 1, 1928 — 5, 1949
AJA	American Journal of Archaeology, New York, 1, 1885 și urm.
AkadÉrt	Akadémiai Értesítő, Budapest, 1872—1943
AKÖG	Archiv für Kunde Österreichischer Geschichtsquellen, Wien, 1, 1848 — 50, 1869
Almanah Sf. Gheorghe	Muzeul Regional Sf. Gheorghe. Almanah 1879—1955, Tg. Mureș, 1955
Aluta	Aluta. Muzeul Regional Sf. Gheorghe, 1, 1968, și urm.
AMET	Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, Cluj-Napoca, 1, 1966 și urm.
Apulum	Apulum. Buletinul Muzeului Regional Alba Iulia, 1, 1939 — 1942; 2, 1943 — 1945; 3, 1947 — 1949; 4. Studii și comunicări. Acta Musei Regionalis Apulensis; 5, 1956 și urm.
AnB	Analele Banatului, Timișoara, 1, 1928 — 4, 1932
ANRW	Aufstieg und Niedergang der Römischen Welt, Tübingen, 1977 și urm.
Archacologia	Archaeologia, Warszawa

- ArchAustr
ArchErt
ArchKözl
ArchKorrblatt
ArchJug
ArchMold
ArchOlt
ArchRozhl
Athenaeum
Atlas 1972
AVSL
Ausonia
Banatica
BAR
BCMI
Benes Auxilia
BerRGK
BKL
BOR
BMI
Brunet
BSH
BSGR
BulASPR
CAH
Chiron
CIL
Civiltă
CL
CNA
Crisia
Cumidava
CSIR
DA
Dacia
DACI
Daicoviciu Dacica
DictionarIVR—DIVR
DIR—D.I.R.
Diadora
Archaeologia Austriaca, Wien, 1, 1949 și urm.
Archaeologiai Értesítő, Budapest, SN, 1, 1869 și urm.
Archaeologiai Közlemények, Budapest, 1, 1859—22, 1899
Archäologisches Korrespondenzblatt, Mainz
Arheologia Jugoslavica, Belgrad, 1, 1954, și urm.
Arheologia Moldovei, București, 1, 1961 și urm.
Arhivele Olteniei, Craiova, 1, 1920—19, 1939
Arheologické Rozhledy, Praha, 1, 1949 și urm.
Athenaeum, Pavia
The „Iron Gate” Complex Atlas, București, 1972
Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde, Hermannstadt (Sibiu), 1843—1915
Ausonia. Rivista della Società Italiana di Archeologia e Storia delle Arte, Roma
Banatica. Muzeul Județean de Istorie Reșița, Reșița, 1, 1971; 2, 1973; 3, 1975, 4 1977; 5, 1979; 6, 1981
British Archaeological Reports, Oxford
Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice, București
J. Benes, Die römischen Auxiliarformationen im unteren Donauraum, in Zbornic Praci Filosoficke Fakulty Brnenske University, E—15, 1970, p. 159—209
Bericht der Römisch-Germanischen Kommission, Frankfurt am Main, 1, 1904 și urm.
Bányászati és Kohászati Lapok, Budapest, 1913—1927
Biserica Ortodoxă Română București, 1, 1874 și urm.
Buletinul Monumentelor Istorice, București I—VI.
I. Ch. Brunet, Manuel du libraire et de l'amateur de livres. Berlin, 1921
Academie Roumaine. Bulletin de la Section Historique, Bucarest
Buletinul Societății Geografice Române, București
Bulletin of the American School of Prehistoric Research, Cambridge Massachusetts
Cambridge Ancient History, Cambridge
Chiron. Mitteilungen der Kommission für Alte Geschichte und Epigraphie der Deutschen Archäologischen Instituts, München, 1, 1971 și urm.
Corpus Inscriptionum Latinarum, Berlin
Civiltă Romana in Romania, Roma, 1970
Cercetări de Lingvistică, Cluj, 1, 1956 și urm.
Cronica descoperirilor arheologice și numismatice, București, 1, 1920—9, 1945
Crisia. Muzeul Țării Crișurilor din Oradea, Oradea, 1, 1968 și urm.
Cumidava. Muzeul Județean Brașov, 1, 1967 și urm.
Corpus Signorum Imperii Romani
Ch. Daremberg — Edm. Saglio, Dictionnaire des antiquités grecques et romaines, Paris, I—IV, 1877—1879
Dacia. Recherches et découvertes archéologiques en Roumanie, Bucharest, 1, 1924—12, 1948; N. S. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne, București, 1, 1957 și urm.
P. Cabrol — H. Leclercq, Dictionnaire d'archéologie chrétienne et de liturgie, Paris
C. Daicoviciu, Studii și articole privind istoria pământului românesc, Cluj, 1970
Dictionar de istorie veche a României, București
Documente privind istoria României, București
Diadora, Zadar, 1, 1959—8, 1975

DDME	A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve, Debrecen
DissPann	Dissertationes Pannonicae, Budapest
DolgCluj	Dolgozatok. Erdély Múzeum Érem és Régiségtárából, Kolozsvár (Cluj), 1, 1910—10, 1919
DolgSzeged	Dolgozatok. A M. Kir. Horthy Miklos Tudományegyetem Régisegtudomány Intézetéből, Szeged, 1, 1925—19, 1943
DRH=D.R.H.	Documenta Romaniae Historica. C. Transilvania, Bucureşti
EDR	Ephemeris Daco-Romana, Annuario della Scuola romana di Roma, Roma—Bucureşti, 1, 1923—10, 1945
Epigraphica	Epigraphica. Rivista italiana di epigrafia, Roma, 1, 1939 şi urm.
Epoque PPJ	Epoque prehistorique et protohistorique en Jugoslavie Beograd, 1971
ÉrdMuz	Erdély Múzeum, Kolozsvár (Cluj), 1, 1860—45, 1945
ÉTK	Értekezések a Történeti Tudományok Köréből, Budapest, 1867—1915
Évk Nyiregyháza	A Nyiregyházi Józsa András Múzeum Évkönyve, Nyiregyháza, 1, 1958 şi urm.
L'Europe	L'Europe á la fin de l'âge de pierre, Praha, 1961
File de Istorie	File de Istorie. Muzeul de Istorie al Judeţului Bistriţa-Năsăud, Bistriţa, 1, 1971 şi urm.
FolArch	Folia Archaeologica, Budapest, 1, 1939 şi urm.
Forschungen	Forschungen zur Volks und Landeskunde, Sibiu, 1, 1958 şi urm.
Germania	Germania. Anzeiger der Römisch-Germanischen Kommission des Deutschen Archaeologischen Instituts, Berlin
GlasnikMKIM	Glasnik Muzej Kosovo i Metohija, Prštine
GlasZM	Glasnik Zemalyskog Muzeja, Sarajevo
Gnomon	Gnomon. Kritische Zeitschrift für die gesamte klassische Altertumswissenschaft, Berlin—München, 1, 1925 şi urm.
Godisnjak	Godisnjak Gatarza leohonaloska ispitivanjia, Sarajevo
Goos Chronik	C. Goos, Chronik der archaeologischen Funde Siebenbürgens, Hermannstadt (Sibiu), 1876
Graese	R. Graese, Trésor de livres rares et précieux, Milano—New York 1950, I—VIII
Grueber	H. A. Grueber, Coins of the Roman Republic in the British Museum, London, I—II, 1910
Historica	Historica. Centrul de istorie, filologie şi etnografie din Craiova, Bucureşti, 1, 1970 şi urm.
HTRTE	A Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat Évkönyve, Déva, 1, 1880—22, 1913
Hyginus	Hygini Gromatici Liber de munitionibus castrorum. Edit. A. von Domaszewski, Leipzig, 1887
IDR—I.D.R.	Inscriptiile Daciei Romane, Bucureşti: I, 1975 (diplomele militare şi tăblişele cerate); II (Dacia Inferior); III, 1 (Dacia Superior—Banatul); III, 2 Dacia Superior—Ulpia Traiana)
ILS	H. Dessau, Inscriptiones Latinae Selectae, Berlin I, 1892; II, 1902; III, 1916
IstMil (Christescu) V. Christescu	Istoria militară a Daciei romane, Bucureşti, 1938
IstMitt	Istambuler Mitteilungen, Istanbul,
IstRom	Istoria României, Bucureşti, I, 1960; II, 1961; III, 1964
Jahr MV	Jahresschrift für Mitteldeutsche Vorgeschichte, Berlin, 1966 urm.
JOAI	Jahreshefte des Österreichischen Archaeologischen Instituts, Wien, 1, 1899 şi urm.

JAM ÉVK	Józsa András Múzeum Évkönyve, Nyiregyháza, 1974
JPM Évk	Jánnus Pannonius Múzeum Évkönyve, Nyiregyháza, 1974
JCC	Jahrbuch der k.k. Central Commission, Wien, 1856–1861; 1903–1916
JahrbuchRGZM	Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums Mainz 1, 1954 și urm.
JRS	Journal of Roman Studies, London, 1, 1911 și urm.
JSKV	Jahrbuch des Siebenbürgischen Karpatenvereins, Hermannstadt (Sibiu), 1, 1891–30, 1922
Klio	Klio. Beiträge zur alte Geschichte, Leipzig, 1, 1901 și urm.
Közlemények	Közlemények az Erdély Múzeum Érem és Régiséggyűjteményéből, Kolozsvár (Cluj), 1, 1941–4, 1944
KVSL	Korrespondenzblatt des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde, Hermannstadt (Sibiu) 1, 1878–53, 1930
Latomus	Latomus. Révue des études latines, Bruxelles, 1, 1937 și urm.
Limes 6 Süddeutschland	Vorträge des 6. Internationalen Limeskongresses in Süddeutschland, Bonn, 1964
Limes 8 Durham	Roman Frontier Studies, Durham, 1969
Limes 9 Mamaia	Actes du IX-e Congrès International d'Études sur les Frontières Romaines, Mamaia, 1972 (1974)
Limes 10 Xanten	Studien zur Militärgrenzen Roms, II. Vorträge des 10. Internationalen Limeskongresses in der Germania Inferior, Xanten, 1974 (1976)
Limes 11 Székesfehérvár	Limes. Akten des XI Internationalen Limes Kongresses, Székesfehérvár, 1976 (1977)
Lucr. St. Oradea	Lucrări Științifice. Institutul Pedagogic Oradea
Macrea VDR	M. Macrea, Viața în Dacia romană, București, 1969
MAI	Mitteilungen des archäologischen Instituts der Ungarischen Akademie der Wissenschaften, Budapest, 1, 1970
Marisia	Marisia. Muzeul Județean Tg. Mureș, Tg. Mureș, 1, 1965 și urm.
Man	Man. A monthly record of antropological science, London 1, 1906 și urm.
Mannus	Mannus. Zeitschrift für Vorgeschichte, Würzburg–Leipzig–Bonn, 1, 1909 și urm.
Marmația	Marmația. Muzeul Județean Maramureș, Baia Mare, 1, 1969 și urm.
Marsigli	L.F. de Marsigli, Danubius pannonicus mysicus, I–IV, Haag–Amsterdam, 1726
Marțian Rep	I. Marțian, Repertoriu arheologic pentru Ardeal, Bistrița, 1920
Materiale	Materiale și cercetări arheologice, București, 1, 1953–8, 1962; 9, 1970; 10, 1973
MBBM	Mitteilungen aus dem Baron Brukenthal'schen Museum, Hermannstadt (Sibiu), 1, 1930–12, 1948
MCC	Mitteilungen der k.k. Central Commission zur Erhaltung und Erforschung der Baudenkmäler, Wien, 1, 1856 și urm.
MFMEvk	A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve, Szeged, 1, 1964 și urm.
Milleker Delm	B. Milleker, Délmagyarország Régiséglelei, Temesvár, (Timișoara), I, 1897; II, 1899; III, 1906
Mitt AI	Mitteilungen des Archaeologischen Instituts, Budapest
Mitr. Banat.	Mitropolia Banatului, Timișoara
MTAE	Magyar Akadémia Tudomány Évkönyvei, Budapest,
MKErt	Múzeumi és Könyvtári Értesítő, Budapest, 1, 1907–10, 1916
NE	Numismatika i Epigrafia, Moskova

- Neigebaur Dacien J. F. Neigebaur, Dacien aus den Überresten des klassischen Altertums, Hermannstadt (Sibiu), 1858
- NNU Nachrichten aus Niedersachsen Urgeschichte, Hildersheim
- NumKözl Numismatikai Közlöny, Budapest
- NZ Numismatische Zeitschrift, Wien
- Omagiu Daicoviciu Omagiu lui C. Daicoviciu cu prilejul împlinirii a 60 de ani, București, 1960
- Omagiu Kelemen Emlékkönyv Kelemen Lajos születésének 80-nadik évfordulójára, Kolozsvár (Cluj), 1957
- OpArch Opuscula Archaeologica, Zagreb, 1, 1956–6, 1966
- Origin The Origin of the chipped stone industries of the Early Farming cultures in Balkans. Warszawa—Krakow, 1982
- ORL B Obergermanische-aeolische Limes des Römerreiches. Abteilung B. Die Kastelle
- OTTE Orvos Természettudomány Értesítő, Budapest, 1879–1948
- Pam Arch Památky Archeologické, Praha
- Petri Szilágy M. Petri, Szilágy vármegye monográfiája, (Budapest) I–VI, 1900–1901
- Peuce Peuce. Studii și comunicări de istorie, etnografie și muzeologie. Muzeul Deltei Dunării din Tulcea, Tulcea, 1, 1970 și urm.
- Pontica Pontica. Studii și materiale de istorie, arheologie și muzeografie. Muzeul de arheologie și istorie națională, Constanța, Constanța, 1, 1968 și urm.
- Potaissa Potaissa. Studii și comunicări, Turda, 1, 1978; 2, 1980; 3, 1982
- PPS Proceedings of the Prehistoric Society, Cambridge
- Probl. Muz Probleme de muzeografie, Cluj, 1960; 1964
- PZ Prähistorische Zeitschrift, Berlin—Mainz, 1, 1909 și urm.
- RE Realencyclopädie der klassischen Altertumswissenschaft. Pauly-Wissowa-Kroll. Stuttgart, 1893 și urm.
- RégFüz Régészeti Füzetek, Budapest
- RevArch Revista Arhivelor, București
- RevMuz Revista Muzeelor (și Monumentelor), București, 1, 1964 și urm.
- RI Revista de Istorie, București
- RömRum Römer in Rumänien. Ausstellung des Römisch-Germanischen Museums in Köln und Historischen Museums Cluj (Napoca), Köln, 1969
- RoskaRep M. Roska, Erdély Régészeti Repertoriuma, 1, Kolozsvár (Cluj), 1942
- RRH Révue Roumaine d'Histoire, București
- RVM Rad Vojvodanskih Muzeja, Novisad
- Saalburg Jahrbuch Saalburg Jahrbuch. Bericht des Saalburg Museums, Frankfurt am Main, 1, 1910 și urm.
- SAI Studii și articole de Istorie, București
- Sargetia Sargetia. Buletinul Muzeului Regional Dewa (Hunedoara), Deva, 1, 1937 și urm.
- SCIV(A) Studii și cercetări de istorie veche (și arheologie) București, 1, 1950 și urm.
- SCS Cluj Studii și cercetări științifice, Cluj
- SCN Studii și cercetări de numismatică, București, 1, 1957 și urm.
- SMIM Studii și materiale de istorie medie, București
- SMMIM Studii și materiale de muzeografie și istorie militară, București, 1, 1968 și urm.
- SlovArch Slovenska Archeologia. Casopis Slovenskej Akadémie Vied, Bratislava, 1, 1953 și urm.

SitzBerWien	Sitzungsberichte der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. Phil.-Hist. Klasse, Wien, 1848 și urm.
Slavia Antiqua	Slavia Antiqua. Casopismo poswiecone starozytnosuma slowanskim, Bratislava, 1, 1940 și urm.
SPFFBU	Sbornik Praci Filologické Fakulty Brněnské University Brno
Starinar	Starinar. Organ Sprskog arheološkog društva, Beograd, 1, 1884 și urm.
St Arch Brno	Studie Archeologickeho ustavu, Brno, 1972 și urm.
StComSibiu	Studii și Comunicări. Muzeul Brukenenthal Sibiu, Sibiu, 1, 1956 și urm.
StCom Caransebeș	Studii și comunicări. Muzeul de istorie locală și etnografie Caransebeș, 1, 1975 și urm.
StCom Pitești	Studii și comunicări. Muzeul Județean de Istorie Pitești, Pitești, 1, 1969 și urm.
StCom Satu Mare	Studii și Comunicări. Muzeul Județean Satu Mare, Satu-Mare, 1, 1963 și urm.
Studia	Studia Universitatis Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Cluj-Napoca series historia, philologia, philosophia, pedagogia etc, 1, 1968 și urm.
Studii.	Studii. Revistă de istorie, București
StCl	Studii Classice, București, 1, 1959 și urm.
StZ	Studine Zvesti Archeologickeho ustavu slovenskej Akademie Vied, Nitra
Terra nostra	Terra nostra. Culegere de materiale privind istoria agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și apelor, București, 1, 1970 și urm.
Tibiscus	Tibiscus. Muzeul Banatului din Timișoara, Timișoara, 1, 1971 și urm.
T.I.R. (TIR)	Tabula Imperii Romani. L 34, Budapest, 1968; L 35 București, 1969
Torma Limes	K. Torma, A limes dacicus felső része, Budapest, 1880
Tudor OTS	D. Tudor, Orașe, tirguri și sate în Dacia romană, București, 1969
VDI	Vestnik Drevnei istorii, Moscova
Wagner Dislokation	W. Wagner, Die Dislokation der römischen Auxiliarformationen in der Provinzen Noricum, Pannonien, Moesien und Dakien von Augustus bis Gallienus, Berlin, 1938
Ziridava	Ziridava, Studii și cercetări. Muzeul Regional Arad, Arad, 1, 1967 și urm.

Alte prescurtări

a	axa reversului monetei exprimată în cifre de pe cadranul unui ceasornic
A	adincimes
an.	anul
av	avers
Bbl.	Beiblatt
Bez.	Bezirk
buc.	bucată; bucăți
cat.	catalog
cca	circa
cm	centimetrul; centimetri
col.	coloana
collig	colligatur
com.	comuna
D; d	diametrul

db	diametrul bazei
dc	diametrul capului
df	diametrul fundului (părții inferioare a vasului)
dg	diametrul gurii
dgm	diametrul găurii de înmănușare
dm	diametrul maxim
dp	diametrul pintecelui (vasului)
dép.	département
Doc; doc.	document
dos.	dosar
dr.	dreapta
edit.	editura
ed.	ediția
e.n.	era noastră
Ê; est	est
ex.	exemplar
f.	fila, foaia
fasc.	fascicula
Fig. fig.	figura (ilustrată)
l'rg. frg.	fragment; fragmente
G; g	greutatea în grame
Gr; gros	grosimea
gr m	grosimea maximă
Inv; inv;	inventar
I; î; h	înălțimea
hl	înălțimea literelor
ht	înălțimea toartei
i.e.n.	înaintea erei noastre
Jh	Jahrhundert
Jud; jud.	județul
Km; km	kilometrul; kilometri
L	lungimea
Lt	lungimea totală
Lp	lungimea păstrată
l	lățimea
lm	lățimea maximă
lp	lățimea păstrată
mm	milimetrul; milimetri
Ms; ms	manuscris
m	metrul; metri
Muz; muz	muzeul
N, nord	nord
nn; n.n.	note noastră
Nr; nr.	numărul; numerele
p.	pagina
p. titlu	pagina de titlu
op. cit.,	opera citată
Pl; p.	planșa; planșele
r	rind
reg.	regiune (unitate administrativ teritorială)
Rv; rv	revers (de monedă)
r—v	retro-verso
sec.	secolul; secolele
sq; sqq	sequens; sequentes
st	stinga
str.	strada
S, sud	sud
t.	tone

urm.	următorul; următoarele
V, vest	vest
vol.	volumul; volumele
BDCPD	Biblioteca Documentară a Casei Personalului Didactic
B.A.R. C—N	Biblioteca Academiei R.S. Romania, Filiala Cluj-Napoca
Arh. Stat	Arhivele Statului
B.C.S.	Biblioteca Centrală de Stat, București
B.C.U	Biblioteca Centrală Universitară, Cluj-Napoca
B.R.V.	Bibliografia Românească Veche
C.B.R.V.	Contribuții la Bibliografia Românească Veche
D.G.A.S.	Direcția Generală a Arhivelor Statului, București
M.Ap.N	Ministerul Apărării Naționale
M.St.M.	Marele Stat Major (al Armatei)
M.I.A.Z.C.C.	Muzeul de Istorie și Artă din Zalău Creșterea Colecțiilor
MIT	Muzeul de Istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca
IN	Indice pentru inventarul părții de istorie veche din MIT